CONFLICTELE ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR

CONFLICTS IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Mioara Daniela PETREA, ORCID: 0000-0001-9704-6512
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 373.2.064.3
e-mail: petrea.m.daniela@gmail.com

Până nu demult, conflictele erau percepute ca fiind dăunătoare, trebuiau evitate, deoarece presupuneau existența unui învingător și a unui învins. Acestea reprezentau o fatalitate, pe care trebuia să o înfruntăm, însă de-a lungul evoluției istoriei, omul a progresat și prin conflicte. Copiii evoluează definindu-se pe ei înșiși prin comparație cu părinții lor, cei mici învață să spună nu, înainde de a spune da, au nevoie de multe confruntări, pentru a-si contura personalitatea [1, p. 72].

Termenul „conflict" provine din limba latină și înseamnă *ciocnire* sau *interferare violentă*. Conflictul este un concept complex, implică un dezacord sau nepotrivire între o anumită stare de lucruri și o alta [2, p 119]. Acesta reprezintă un incident provocat de divergențele existente între atitudini, scopuri, modalități de acțiune față de o situație din procesul conducerii unei organizații [2, p. 109]. Conflictul a existat dintotdeauna, este un fenomen care generează confuzie, neliniște, apare la o singură persoană sau între mai multe persoane. Abordarea științifică a fenomenului de conflict s-a realizat în a doua pătrime a secolului XIX, datorită puternicilor zguduiri sociale – războaie, crize economice, revoluții sociale.

Conflictele apar natural, atât între copii, între interacțiunea dintre cadrele didactice, managerul unității de învățământ, cât și între cadrele didactice și părinți. Motivele pot fi întemeiate sau nu, însă pentru o bună desfășurare a activităților didactice și pentru o atmosferă propice învățării, este necesar să identificăm conflictul, apoi să îl rezolvăm.

Este firesc să apară conflicte în instituțiile de învățământ preșcolar, deoarece interacționează preșcolari și adulți cu personalități diferite, care au opinii, scopuri diferite, însă soluționarea conflictelor necesită voință, toleranță și sinceritate din partea acestora. În situațiile de conflict sunt implicate toate genurile de variabile, ce acoperă aproape toate aspectele comportamentului uman, valori, atitudini, convingeri [2, p. 120]. Conflictele și-au făcut loc și pe tărâmul magic al personajelor, printre chipurile angelice, cu ochi curioși, zâmbete largi și întrebări nenumărate. Setea de cunoaștere, scoate la suprafață de cele mai multe ori întrebări, situații problemă, care se transformă în conflicte. Pe umerii educatorului, cad responsabilități mari, atunci când se intersectează cu conflictul. În fiecare grupă, există copii care creează probleme, nu reacționează așa cum ne așteptăm, atunci când i se trasează sarcini, nu respectă regulile grupei. La grădiniță, conflictul poate fi rezolvat în mod creativ, folosind motivațiile generate de conflict, pen-

tru a crea ceva superior. Atunci când preșcolarul nu vrea să participe la activitatea de povestire, repovestire, povestea poate fi pusă în scenă printr-o piesă de teatru. Preșcolarul va fi fascinat de personaje și de noutatea materialelor didactice [2, p. 130]. Conflictul stimulează autocunoaşterea şi posibilitatea de a accepta şi înțelege părerile celorlalți, dezvoltând spiritul de toleranţă. Capacitatea de a aborda conflictele în mod constructiv contribuie la sănătatea individuală a preșcolarilor, precum și la o adaptare facilă la activitățile școlare.

În procesul pedagogic şi managerial, conflictele pot avea atât un caracter constructiv, cât şi distructiv. Este necesar de apreciat diferenţiat de fiecare dată conduita fiecărui participant în parte, precum şi a situaţiei în întregime, deoarece pentru unul conflictul poate fi constructiv, pentru altul – distructiv. Consecinţe constructive au loc, atunci când se folosesc căi eficiente de rezolvare de tipul câştig – câştig. Conflictul oferă un potenţial imens de dezvoltare, direcţionat spre extinderea cunoştinţelor despre situaţia dată, dezvoltarea aptitudinilor de a pronostica şi conduce interacţiunile interpersonale, dezvoltarea personală. Cu cât mai mare este potenţialul de dezvoltare, cu atât mai deplin individul îşi dezvăluie laturile personale puternice şi detestă cele slabe ale oponenţilor săi. Greşelile şi nereuşitele pot servi drept un impuls în dezvoltarea personalităţii. Conflictul este produsul unei activităţi manageriale păguboase a instituţiei educaţionale, iar conştientizarea și înțelegerea lui ca simptom al relaţiilor comportamentale interpersonale preșcolari – educator, educator – manager, părinţi, ne permite să-l folosim pentru a diagnostica deficienţele şi a îmbunătăţi calitatea procesului instructiv-educativ. Rezolvarea eficientă şi la timp a conflictului accelerează tempoul perfecţionării morale a oamenilor, îmbunătăţeşte relaţiile dintre ei. Cercetările în domeniul psihologiei demonstrează, că frustrările şi trăirile avute în primii ani de viaţă pregătesc copilul pentru a lupta cu contradicţii şi dificultăţile vieţii. Rezolvarea eficientă a conflictului educă bunăvoinţă, independenţă, compasiunea şi retrăirea, consolidează în plan moral şi etic personalitatea individului, cristalizează demnitatea umană.

Conflictul are și consecințe destructive, atunci când influenţează negativ starea de bine a omului, când provoacă depresia, insatisfacția. Conflictul educator-educabil este, de multe ori, o barieră în corectarea unor lucruri care influenţează emoţional copilul. Apariția disconfortului intern dereglează procesul formării personalităţii, stimulează stări negative care influenţează activismul, iniţiativa personală, diminuează respectul faţă de propria persoană. Există și alte consecințe negative precum provocarea brutalităţii, pierderea autorităţii părintelui sau a educatorului, lipsa interesului pentru activități, abandonul școlar [3, p. 83-85].

În concluzie, conflictul este natural și eradicarea lui este imposibilă, de aceea este necesară manipularea lui în mod constructiv, în interesul tuturor celor implicați. Pentru o bună gestionare a conflictelor, ne putem îmbunătăți abilitatea de management al conflictului, astfel vom deveni mai competenți în managementul relațiilor umane, al abilităților de comunicare [1, p. 134].

Referințe:

1. SÎRBU, M., GORGHIU, A., CROITORU-ANGHEL, D.M. București: Universul Juridic, 2013.
2. CONSTANTIN, A.S., NECULAU, Adrian. *Psihologia rezolvării conflictului*. București: Polirom, 1998.
3. ŞOFRON, L., Consecinţe constructive şi distructive a conflictelor în procesul educaţiei. În: *Valorificarea patrimoniului naţional în educaţie*. *Materialele conferinţei ştiinţifice*. UST. Chişinău, 1996, pp. 83-85.
4. PATRAŞCU, D., PATRAŞCU, L., MOCRAC, A. *Metodologia cercetării şi creativităţi psihopedagogice*. Chişinău: Lumina, 2005.
5. CORNELIUS, H., FAIER, S. *Ştiinţa rezolvării conflictelor*. Bucureşti: Ştiinţa şi Tehnica, 1996.